

унікальний, firmness – пружність) і трансформації форми (4 %: applicator – аплікатор).

Це проілюстровано на рис. 4.

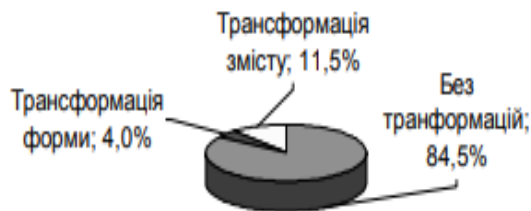

Рис. 4. Кількісні показники трансформацій у перекладі текстів реклами косметично-парфумерної продукції

Проведене дослідження не претендує на остаточне розв'язання проблеми лексичних особливостей перекладу англomовних галузевих текстів, зокрема, з реклами косметично-парфумерної продукції. Одержані результати доводять необхідність подальшого дослідження, наприями якого можуть, зокрема, стосуватися вивчення проблеми співвідношення різних способів перекладу та чинників, які впливають на зміну такого співвідношення залежно від типу рекламованої продукції. В цьому і вбачається перспектива дослідження.

КОМУНІКАТИВНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ДОСВІДУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Колбіна Т.В., доктор педагогічних наук (м. Харків)

Міжкультурна комунікація (МКК) є однією з найважливіших форм соціальної комунікації та взаємодії представників різних культур, що здійснюється з метою спілкування, взаємного пізнання, спільної діяльності та співпраці у вирішенні нагальних проблем. Знання мови, особливостей культури іншого народу, специфіки процесу МКК є складниками міжкультурної грамотності, без якої неможливо досягнення цілей співпраці з представниками

різних культур.

Усвідомлюючи виклики часу, в умовах мультикультурного світу студенти прагнуть набути ґрунтовний досвід здійснення МКК у сфері майбутньої професійної діяльності, який забезпечить їм конкурентоспроможність на ринку праці і професійно-особистісну самореалізацію завдяки засвоєнню знань щодо сутності процесу МКК і параметрів аналізу особливостей культур потенційних ділових партнерів, сформованим ціннісним орієнтаціям, набутим комунікативним і мовленнєвим умінням, навичкам соціальної взаємодії на основі суб'єкт-суб'єктних стосунків [1].

Національно-культурні смисли, закріплені в мові, виражають притаманні конкретному народу цінності, моральні норми, особливості комунікативної поведінки тощо. О. О. Леонтьєв виокремлює систему факторів, які визначають національно-культурну специфіку мовленнєвої комунікації:

1) фактори, пов'язані з культурною традицією (дозволи і заборони; стереотипні комунікативні акти та їх етикетні характеристики; рольові та соціально-символічні особливості спілкування, які залежать від специфічних для даного суспільства рольових і статусних стосунків; номенклатура і функції мовних і текстових стереотипів, особливості організації текстів);

2) фактори, пов'язані із соціальною ситуацією і соціальними функціями спілкування (сфери функціонального застосування мови і відповідні етикетні мовленнєві форми);

3) фактори, пов'язані з етнопсихологією (особливості перебігу і опосередкування психічних процесів, психолінгвістична організація мовленнєвої діяльності, використання різних засобів спілкування);

4) фактори, пов'язані з наявністю у тезаурусі певної спільноти;

5) фактори, пов'язані зі специфікою мови окремого народу [2, с. 191-192].

Отже, саме культура визначає характеристики учасників комунікації, ситуативний контекст, способи передачі повідомлення, специфіку кодування і декодування інформації тощо. Національно-культурні особливості, що не

усвідомлюються при комунікації в межах однієї культури, в процесі МКК стають очевидними.

З точки зору видатних представників педагогічної психології (П. Я. Гальперіна, О. О. Леонт'єва, І. О. Зимньої та інших науковців), процес засвоєння іноземної мови як невід'ємної частини іншої культури має здійснюватися на основі діяльності. На таких засадах студент стає суб'єктом навчальної діяльності й спрямовує свою активність на пізнання та перетворення певного об'єкта навколишнього світу, результатом чого є задоволення його потреб і набуття індивідуального досвіду. О. О. Леонт'єв описує цей процес таким чином: «Чужа культура засвоюється тільки в процесі будь-якої діяльності: навчальної, практичної або будь-якої іншої. Здійсненню власне самої діяльності передуює етап орієнтування в умовах діяльності: на цьому етапі відбувається усвідомлення засвоєваних фрагментів чужої культури, «перезформування» чужої культури у термінах власного лінгвокультурного досвіду. Таким же чином пізнається не тільки чужа культура, але й раніше невідомі фрагменти своєї культури: відбувається перенесення розумових дій, відпрацьованих в одній сфері діяльності, в іншу сферу, коли якесь завдання не може бути вирішеним старими способами» [2, с. 17].

У лінгвістичних дослідженнях наголошується, що МКК є можливою завдяки тому, що комуніканти мають спільні «фонові» знання про світ і користуються спільними засобами комунікації. Для успішної соціальної взаємодії учасникам МКК необхідно мати, насамперед, певний рівень лінгвістичної компетенції. У процесі вивчення мови необхідно засвоїти статичний компонент її структури (словниковий склад) та її динамічний механізм (значення граматичних категорій та систему граматичних правил), а також особливості їх вживання у конкретних мовленнєвих ситуаціях. У процесі комунікації лексичні одиниці, які зберігаються в пам'яті у «готовому вигляді», необхідно оперативно об'єднувати в закінчені за смислом висловлювання, що можливо здійснити за умови знання граматичних правил їх побудови і стильових закономірностей їх використання.

Такий творчий акт потребує не тільки знання фонетики, лексики, граматики і стилістики, але й вміння орієнтуватися у комунікативній ситуації, гнучко і оперативно обирати лінгвістичні засоби. Набуття такого досвіду є можливим за умови організації вивчення іноземної мови на основі комунікативно-діяльнісного підходу як процесу МКК, який відтворює її особливості в реальному житті. Загальновідомо, що знання граматичних правил і багатий словниковий запас недостатньо для здійснення МКК на високому рівні. О. О. Леонт'єв справедливо зазначає, що справжнє засвоєння іншої мови відбувається тільки в результаті активного відбиття дійсності й активного спілкування [2, с. 174].

Отже, найважливішими вимогами до організації навчальної діяльності з формування досвіду МКК є такі: постійне порівняння рідної й іноземної культур для визначення й усвідомлення студентами їх відмінностей; пізнання й урахування культурних універсалій; усвідомлене управління процесом засвоєння знань як з боку викладача, так і з боку студентів (цілеспрямований відбір змісту, відповідних засобів і методів навчання); усвідомлення тих дій та операцій, які мають бути засвоєні під час вивчення іноземного навчального матеріалу; усвідомлене управління власним психологічним станом (емоціями, реакціями, ставленням тощо).

У процесі навчальної діяльності здібності й особистісні якості тих, хто навчається, не тільки виявляються, але й формуються. У процесі МКК на заняттях з іноземної мови мають трансформуватися світогляд, ціннісні орієнтації, комунікативна поведінка студентів. Таких змін в особистості студента можна досягти за умови відповідної організації педагогічного процесу МКК на заняттях з іноземної мови і застосування адекватних засобів управління засвоєнням знань студентами. Для практики міжкультурного навчання студентам необхідно розширювати свої фонові знання про світ, засвоїти національні феномени, відомі кожному пересічному представнику іншої лінгвокультурної спільноти, а також професійний тезаурус, який є обов'язковим для професійної комунікації фахівців.

Таким чином, засвоєні соціокультурні знання, комунікативні вміння

перетворюються у досвід міжкультурної взаємодії та професійної діяльності.

Посилення професійної спрямованості педагогічного процесу через урахування в навчальній діяльності професійних потреб, інтересів, нахилів студентів; забезпечення зв'язку з іншими дисциплінами професійної підготовки; підбір актуального навчального матеріалу з проблем МКК, щоб посилити пізнавальну активність студентів; використання методів навчання, що моделюють ситуації МКК у професійної діяльності (ділові ігри, дискусії, метод проектів тощо).

Таким чином, комунікативно-діяльнісний підхід до визначення сутності педагогічного процесу дає змогу організувати і здійснювати навчальну діяльність з формування досвіду МКК відповідно до її соціальної сутності – як спільної продуктивної діяльності, побудованої на основі суб'єкт-суб'єктних відносин її учасників.

ЛІТЕРАТУРА:

1. <https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy>
2. Национально-культурная специфика речевого поведения: моногр. / ред. коллегия: А. А. Леонтьев, Ю. А. Сорокин, Е. Ф. Тарасов. – М. : Наука, 1977. – 352 с.

АРГУМЕНТАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ СПІВРОБІТНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Краснова Н.В., Сорокіна Г.М. (м. Харків)

Уміння спілкуватися з людьми - це товар,
і я заплачу за таке вміння
більше, ніж за що-небудь інше на світі.